

RIKSADVOKATEN

Statsadvokatembetene
inkl. Økokrim

DERES REF.:

VÅR REF.:

2018/01625-001 HST/ggr
810

DATO:

21.12.2018

RIKSADVOKATENS FØRINGER FOR STATSADVOKATENES FAGLEDELSE I 2019

Generelle retningslinjer for statsadvokatenes tilsyn med straffesaksbehandlingen i politiet og annen fagledelse vil som tidligere bli gitt i det årlige mål- og prioriteringsrundskrivnet. Av hensyn til planlegging og innretning av denne viktige siden av virksomheten ved statsadvokatembetene vil en for det kommende året alt nå formidle riksadvokatens sentrale føringer for statsadvokatenes fagledelse, spesifikt for 2019. Disse kommer i tillegg til de alminnelige direktiver om inspeksjon og annen fagledelse.

Fagledelsesplaner

Flere av embetene, men ikke alle, har for lengst etablert en praksis med utarbeidelse av skriftlige planer for fagledelsen for det enkelte år. Dette bidrar til å sikre en god gjennomføring. Hensynet til Riksadvokatembetets mulighet for internkontroll av utøvelsen av fagledelsen i Den høyere påtalemyndighet og muligheten for tidsnok å kunne forebygge eller korrigere avvik, tilsier også at slike planer foreligger. Fra og med 2019 skal således samtlige regionale embeter og Det nasjonale statsadvokatembetet utarbeide en skriftlig, forpliktende plan for embetets tilsyn med straffesaksbehandlingen i politiet og annen fagledelse. Planen bes oversendt Riksadvokatembetet innen *15. februar 2019*.

Oppfølging av kvalitetsundersøkelsen 2018

De regionale statsadvokatembetene gjennomførte i 2018 en kvalitetsundersøkelse av etterforskningen og påtalearbeidet i ca. 600 voldssaker med frist som en del av riksadvokatens koordinerte landsomfattende kvalitetsundersøkelse. En gjennomgang i samtlige politidistrikter av det enkelte statsadvokatembetet med deltakelse fra Riksadvokatembetet pågår. Riksadvokaten forutsetter at relevante læringspunkter fra undersøkelsen benyttes aktivt ved fagledelsen i 2019, jf. punkt 6.2 på side 42 i rapporten. Målsettingen må være å bidra til at læringspunktene gjøres kjent for relevant personell i politidistriktet, herunder påtalejurister, etterforskere og ansatte ved felles operativ tjeneste som utfører politiarbeid på stedet. Videre bes statsadvokatene holde seg orientert om politidistriktets planer for oppfølging, eventuelt bidra til disse og for øvrig tilby samarbeid med distriktet om gjennomføring. Statsadvokatene bør tilstrebe å være tilgjengelige for å holde foredrag og lignende om rapportens læringspunkter dersom dette etterspørres. Påtalemøter vil også kunne være en hensiktsmessig arena. Det vil bli bedt om redegjørelse for oppfølgingen i embetenes *tertialrapportering*, herunder hvordan funn fra årets undersøkelse bør benyttes ved

framtidige inspeksjoner. Erfaringene med kvalitetsundersøkelsen fra 2016 tilsier at det kan være mye å hente ved å la etterforskere og annet relevant politipersonell få ta del i funnene fra undersøkelsen. Riksadvokaten tar sikte på å evaluere selve gjennomføringen av årets kvalitetsundersøkelse.

Systematisk kvalitetssikring og erfaringslæring

Riksadvokaten har i brev av 26. september 2018 gitt retningslinjer for statsadvokatenes forpliktende deltakelse både ved evalueringer av avsluttede straffesaker og kvalitetssikring av utvalgte pågående saker. Retningslinjene gjelder også for Økokrim og Det nasjonale statsadvokatembetet så langt de passer.

Riksadvokaten og Politidirektoratet fastsetter hvilke sakstyper eller faser av saker som skal være gjenstand for oppmerksomhet i et nasjonalt perspektiv, jf. politiets rammeverk for systematisk erfaringslæring punkt 2. For 2019 er det besluttet at *voldtektsaker* skal være gjenstand for saksgjennomgang i sammenheng med innføring av Politiets forbedringssystem. Pilot for dette går i politidistriktene Troms og Vest fra medio januar 2019, jf. Politidirektoratets brev om dette av 11. desember 2018 til politidistriktene med bilag, og brev av 26. november 2018 til Justis- og beredskapsdepartementet. Brevene følger vedlagt til orientering.

Enkelte statsadvokatembeter har – etter forespørsel fra media – gitt uttrykk for at politidistriktenes behandling av voldtektsaker vil bli nærmere undersøkt i 2019. Erfaringene fra dette arbeidet vil bli nærmere behandlet under embetsledermøtet i mars 2019. En kvalitetsundersøkelse av voldtektsaker – jf. undersøkelsen i 2016 – må påregnes iverksatt i 2020.

I Politidirektoratets utkast til disponeringsskriv for 2019 for politi- og lensmannsetaten forutsettes – i overensstemmelse med nevnte rammeverk – at det enkelte politidistrikts ledelse sammen med statsadvokaten skal vurdere behovet for kvalitetssikring og saksgjennomganger utover nasjonale krav til politidistriktet som fastsettes igjennom styringsdialogen mellom politidistriktet, Politidirektoratet og statsadvokatembetet. Statsadvokatene skal i 2019 regelmessig delta under evalueringen av saker som har vært påtaleavgjort (eller sendt riksadvokaten med innstilling) og aktorert ved embetet, kvalitetssikre utvelgelse av slike saker og innretning av arbeidet. Men statsadvokatene skal også ved behov initiere slike. I denne sammenheng peker *voldtektsaker* seg ut som sakstype for evalueringer, og da især saker hvor det har vært en forutgående relasjon/kontakt mellom mistenkte og fornærmede.

Det forutsettes at hver statsadvokat deltar i minst én evaluering av et visst omfang hvert år. Praktiske grunner kan forsvare at ikke alle statsadvokater ved alle embeter gjør dette årlig, men da hviler det en forpliktelse på embetet til å gjennomføre et antall evalueringer som tilsvarer antall statsadvokatstillinger der. Erfaringslæring som systematisk metode i etaten er nytt. Mal eller maler for saksgjennomgang initiert av statsadvokatene vil vi måtte komme tilbake til i løpet av neste år, likeledes mulige rapporteringsrutiner utover det som angis i neste avsnitt. Dette må ikke hindre statsadvokatembetene i mellomtiden i å ta initiativ til og gjennomføre gjennomgang av saker eller temaer for læring, eksempelvis basert på erfaringer vunnet gjennom rettsforhandlinger.

Statsadvokatene vil bli bedt om en oversikt over omfanget av evalueringer i embetenes *tertialrapportering*. I embetenes *årsrapport* til riksadvokaten utarbeides et sammendrag av resultatene fra evalueringene. Det vil bli utarbeidet en mal for hvorledes sammendraget bør utformes. Riksadvokaten er dessuten i dialog med Polithøgskolen med sikte på å utforme et eller flere standardiserte opplegg for evalueringen av den enkelte sak.

Riksadvokaten minner om viktigheten av at statsadvokatene vier tilstrekkelig oppmerksomhet til implementering av kunnskaper som erverves gjennom systematisk erfaringslæring.

Barn utsatt for vold i nære relasjoner og seksuelle overgrep mot barn

Innsatsen mot vold og seksuelle overgrep mot barn skal styrkes. Som ledd i budsjettforliket på Stortinget ble det bevilget 30 millioner til dette formålet, hvorav Den høyere påtalemyndighet får 3 millioner. I riksadvokatens mål- og prioriteringsrundskriv vil det bli understreket viktigheten av at politidistriktene retter oppmerksomhet mot oppfølging av saker med tilrettelagte avhør, særlig politiets arbeid etter at første tilrettelagte avhør er gjennomført. Statsadvokatene bes, i samarbeid med politiet, både kartlegge situasjonen i politidistriktene og utarbeide forslag til tiltak for å sikre best mulig gjennomføring av målrettet og god etterforskning i denne type saker med tilstrekkelig effektivitet. I dette ligger en forpliktelse til bistand utover den rene diagnostisering av situasjonen, tilpasset forholdene i det enkelte politidistrikt.

I denne sammenheng ber en statsadvokatene særskilt merke seg de tiltak som Politidirektoratet har varslet i det forannevnte brev av 26. november 2018, som også berører det som her er omtalt.

Rapportering om dette arbeidet gis i embetenes *årsrapport* til riksadvokaten.

Felles straffesaksinntak

Gjennom tilsynsvirksomheten må statsadvokatene ved de regionale statsadvokatembetene i 2019 ha særlig oppmerksomhet mot politidistriktenes Felles straffesaksinntak (FSI). FSI skal være et kvalitetstiltak, ikke minst knyttet opp til tilstedeværende etterforskningsledelse i initialfasen. Statsadvokatene bør kontrollere at straffesaker ikke blir avgjort for raskt dersom det foreligger gode grunner til videre etterforskning. Særlig bør en være på vakt mot at saker blir nedsubsumert eller henlagt for å få til en rask avgjørelse for å tilfredsstillende "produksjonskrav". Klare ansvarsforhold og god saksflyt slik at unødig dobbeltbehandling unngås, er viktig. FSI-organiseringen reiser mange steder utfordringer i så måte, og problemstillingen må påkalle statsadvokatenes oppmerksomhet.

Rapportering gis i *årsrapporten* til riksadvokaten.

Rutine for underretning om saksavgjørelse og håndtering av klagesaker.

Med bakgrunn i en konkret sak har riksadvokaten i brev av 15. november 2018 til statsadvokatembetene og politimestrene bedt om at det påses at opplæringen om, og rutiner for, underretning om saksavgjørelse og håndtering av klagesaker er tilfredsstillende slik at klageberettigede kan få sin klage realitetsvurdert av overordnet instans. Ansvar for opplæring er forankret hos politimesteren. Statsadvokatene bes i forbindelse med inspeksjon undersøke om rutiner som nevnt er hensiktsmessige, og redegjøre for det i sine inspeksjonsrapporter.

Rapportering gis i *årsrapporten* til riksadvokaten.

For alle punkter ovenfor gjelder i tillegg til rapporteringskrav tertialvis eller i årsrapport at gjenpartar av inspeksjonsrapporter og annen korrespondanse med politiledelsen av særlig viktighet for fagledelsen skal sendes Riksadvokatembetet fortløpende.

Tor-Aksel Busch
(sign)

Harald Strand
førstestatsadvokat
(sign)

Vedlegg

Gjenpart: Politimestrene, Politidirektoratet, Politifagavdelingen